

Autori: Dr.Inita Kaže, Dr.Ieva Cīrule, Dr.Ineta Grantiņa

**BIEŽĀKO PĀRTIKAS NEPANESĪBU DIAGNOSTIKA UN ĀRSTĒŠANA BĒRNIEM
PRIMĀRĀ APRŪPĒ UN HOSPITĀLĀ ETAPĀ.
GOVS PIENA OLBALTUMA ALERĢIJA ZĪDAIŅIEM UN BĒRNIEM LĪDZ 3
GADU VECUMAM.**

Kvalitātes indikatori.

Veselības aprūpes kvalitātes nozīmīgākās sastāvdaļas ir konsekventa veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšana, uz pierādījumiem balstītas prakses izmantošana, koordinēta aprūpe visos veselības aprūpes posmos, iespējamo kļūdu novēršana pacientu aprūpes procesā (drošība) un klīniskās efektivitātes uzlabošana. Lai uzlabotu veselības aprūpes kvalitāti, ļoti būtiska ir ārstniecības kvalitātes izvērtēšana. Visprecīzāk ārstniecības kvalitāti iespējams izvērtēt, izmantojot rūpīgi atlasītus un izstrādātus, uz pierādījumiem balstītus kvalitātes indikatorus.

Kvalitātes indikatori ir daudzdimensionāli, pieejami līdzekļi veselības aprūpes kvalitātes izvērtēšanai un veicināšanai. To aprēķināšanai izmantoti viegli pieejami pacienta hospitalizācijas, ambulatorās aprūpes un administratīvie dati.

Algoritma “Govs piena olbaltuma alerģija zīdaiņiem un bērniem līdz 3 gadu vecumam” pamatmērķis ir savlaicīga slimības atpazīšana, pareiza diagnostika un ārstēšanas procesa vadība.

Kvalitātes indikatoru izvērtēšana

Lai izvērtētu algoritma izpildi un efektivitāti, kvalitātes indikatori izvērtējami pacientu populācijai ar sekojošām diagnozēm pēc SSK-10 klasifikatora:

- *Z91.011* – alerģija pret piena produktiem;
- *J45* – astma;
- *K21* – gastroezofageālā refluksslimība;

- *K52.2* – alergisks un uztura izraisīts gastroenterīts un kolīts;
- *L20* – atopiskais dermatīts (neirodermatīts);
- *L23* – alergisks kontaktdermatīts;
- *L27* – iekšķīgi lietotu vielu izraisīts dermatīts;
- *L50* – nātrene;
- *T78* – citur neklasificētas kaitīgas ietekmes (anafilakse).

Algoritma “Govs piena olbaltuma alergija zīdaiņiem un bērniem līdz 3 gadu vecumam” izmantojami sekojoši indikatori:

1. Smagi noritošas GPA gadījumā tiek savākta mērķtiecīga alergiju anamnēze atbilstoši algoritma “Govs piena alergija bērniem līdz 3 gadiem” ieteikumiem VSIA Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS).

Pamatojums: mērķtiecīga alergiju anamnēze ir ļoti būtiska govs piena olbaltuma alergijas diagnostikā, kas ārstam palīdz atšķirt IgE radīto no ne-IgE radītās alergijas reakcijas.

1) Indikatora avots

Kvalitātes indikatora izvērtēšanai izmantojami pacientu dati, kas dokumentēti slimnīcas elektroniskās datu uzglabāšanas sistēmās vai medicīnas dokumentācijā papīra formātā (medicīnas karte).

Indikatori tiks izvērtēti populācijai, kuru klīniskās diagnozes kodi sakrītīs ar augstāk minētajiem, šo pacientu dati, balstoties uz SSK-10 diagnozes kodiem, tiks atlasīti slimnīcas elektroniskajās datubāzēs vai medicīniskās dokumentācijas uzglabāšanas arhīvos.

2) Indikatora aprēķināšanas metode

Pacientu medicīniskajās dokumentācijās tiks pārbaudīti, cik mērķtiecīgi tika dokumentēta alergiju anamnēze atbilstoši algoritmam smagi noritošas GPA gadījumā. Pacientu skaits ar pirmreizēji apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuriem ir dokumentēti mērķtiecīga alergiju anamnēze, tiks dalīts ar kopējo atlasīto pacientu

skaitu konkrētajā gadā Iegūtais pacientu ar mērķtiecīgu alerģiju anamnēzi īpatsvars tiks izteikts procentos.

$$KI = \frac{n_i}{n_a} * 100\%$$

n_i – pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuriem ir dokumentēti mērķtiecīga alerģiju anamnēze

n_a – kopējais atlasīto pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA

3) Indikatora interpretācija

Kvalitātes indikators uzskatāms par izpildītu, ja mērķtiecīga alerģiju anamnēze ir dokumentēta 95% no kopējā atlasīto pacientu skaita.

4) Indikatora kontrole

Kvalitātes indikatora izvērtēšana VSIA BKUS veicama reizi gadā, izskatot pacientu līdz 3 gadu vecumam ar pirmreizēji apstiprinātu govju piena alerģiju medicīniskos datus, nosakot reprezentatīvās populācijas lielumu (*sample size*).

Nosaukums	Smagi noritošas GPA gadījumā tiek savākta mērķtiecīga alerģiju anamnēze atbilstoši algoritma “Govs piena alerģija bērniem līdz 3 gadiem” ieteikumiem VSIA Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS).
Definīcija	Mērķtiecīga alerģiju anamnēze ir ļoti būtiska govju piena olbaltuma alerģijas diagnostikā, kas ārstam palīdz atšķirt IgE radīto no ne-IgE radītās alerģijas reakcijas. Govju piena alerģijas gadījumā mērķtiecīga alerģiju anamnēze samazina risku hiper- vai hipodiagnostikai.
Rādītāja klasifikācija	Uz pacientu vērsta aprūpe, Drošība
Datu avots	Pacientu dati, kas dokumentēti slimnīcas elektroniskās datu uzglabāšanas sistēmās vai medicīnas dokumentācijā papīra formātā (medicīnas karte).

Aprēķins	Pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuriem ir iegūta mērķtiecīga anamnēze un tā fiksēta pacienta ambulatorā vai stacionāra dokumentācijā (elektroniskā vai papīra formātā), īpatsvars % no kopējā pacientu skaita ar apstiprinātu smagi noritošu GPA.
Skaitītājs	Pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuriem ir iegūta mērķtiecīga anamnēze un tā fiksēta pacienta ambulatorā vai stacionāra dokumentācijā (elektroniskā vai papīra formātā).
Saucējs	Kopējais atlasīto pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA analizējamajā periodā.
Iekļaušanas kritēriji	<p>Pacienti ar smagi noritošu GPA un tās izpausmēm pēc SSK-10 klasifikatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Z91.011</i> – alerģija pret piena produktiem; • <i>J45</i> – astma; • <i>K21</i> – gastroezofageālā refluksslimība; • <i>K52.2</i> – alerģisks un uztura izraisīts gastroenterīts un kolīts; • <i>L20</i> – atopiskais dermatīts (neurodermatīts); • <i>L23</i> – alerģisks kontaktdermatīts; • <i>L27</i> – iekšķīgi lietotu vielu izraisīts dermatīts; • <i>L50</i> – nātrene; • <i>T78</i> – citur neklasificētas kaitīgas ietekmes (anafilakse).
Mērķa populācija	Pacienti ar smagi noritošu GPA līdz 3 gadu vecumam, kuri ārstējušies un tika dinamiski novēroti BKUS.
Rādītāja aptvere	VSIA Bērnu klīniskā universitātes slimnīca
Datu apkopošanas biežums	Reizi gadā
Datu pilnīgums	Reprezentatīva populācija, nosakot <i>sample size</i>

- 2. Pacienti ar smagu noritošu govs piena alergiju, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate", nozīmēta ambulatora vizīte pie speciālista, t.i. bērnu alergologa vai bērnu gastroenterologa, ne retāk kā reizi 3 mēnešos un atbilstoši algoritmam tiek plānota tolerances pārbaude BKUS.**

Pamatojums: Speciālists, regulāri izvērtējot pacientus ar smagi noritošu GPA ambulatorā vizītē, spēj provizoriski noteikt tolerances pārbaudes laiku pacientam.

1) Indikatora avots

Kvalitātes indikatora izvērtēšanai izmantojami pacientu dati, kas dokumentēti slimnīcas elektroniskās datu uzglabāšanas sistēmās vai medicīnas dokumentācijā papīra formātā (medicīnas karte).

Indikatori tiks izvērtēti populācijai, kuru klīniskās diagnozes kodi sakrītīs ar augstāk minētajiem, šo pacientu dati, balstoties uz SSK-10 diagnozes kodiem, tiks atlasīti slimnīcas elektroniskajās datubāzēs vai medicīniskās dokumentācijas uzglabāšanas arhīvos.

2) Indikatora aprēķināšanas metode

Pacientu medicīniskajās dokumentācijās tiks pārbaudīti, cik ir regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos) pacientiem ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate". Pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate" un kam nozīmētas regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos), tiks dalīts ar kopējo atlasīto pacientu skaitu ar apstiprinātu smagi noritošu GPA.

Iegūtais pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate" un kam noteiktas nozīmētas regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos), tiks izteikts procentos.

$$KI = \frac{n_i}{n_a} * 100\%$$

n_i – pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate" un kam noteiktas nozīmētas regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos)

n_a – kopējais atlasīto pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA.

3) Indikatora interpretācija

Kvalitātes indikators uzskatāms par izpildītu, ja pacientu īpatsvars ar smagi noritošu GPA, kuri saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate" un kuriem nozīmētas regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos), ir 95% no kopējā atlasīto pacientu skaita.

4) Indikatora kontrole

Kvalitātes indikatora izvērtēšana VSIA BKUS veicama reizi gadā, izskatot pacientu līdz 3 gadu vecumam ar govs piena alerģiju medicīniskos datus, nosakot reprezentatīvās populācijas lielumu (*sample size*).

Nosaukums	Pacientiem ar smagu noritošu govs piena alerģiju, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu "Neocate", nozīmēta ambulatora vizīte pie speciālista, t.i. bērnu alergologa vai bērnu gastroenterologa, ne retāk kā reizi 3 mēnešos un atbilstoši algoritmam tiek plānota tolerances pārbaude BKUS.
Definīcija	Speciālists, regulāri izvērtējot pacientus ar smagi noritošu GPA ambulatorā vizītē, spēj provizoriski noteikt tolerances pārbaudes laiku pacientam. Regulāras vizītes pie speciālista nodrošina laicīgu tolerances pārbaudi, mazinot risku "nevajadzīgas" diētas ievērošanai.
Rādītāja klasifikācija	Uz pacientu vērsta aprūpe, Drošība
Datu avots	Pacientu dati, kas dokumentēti slimnīcas elektroniskās datu uzglabāšanas sistēmās vai medicīnas dokumentācijā papīra formātā (medicīnas karte).
Aprēķins	Pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu" Neocate" un kam nozīmētas regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos), īpatsvars

	% no kopējā atlasītā pacientu skaita ar apstiprinātu smagi noritošu GPA.
Skaitītājs	Pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu” Neocate” un kam notikušas nozīmētas regulāras vizītes pie speciālista (ne retāk kā reizi 3 mēnešos).
Saucējs	Kopējais atlasīto pacientu skaits ar apstiprinātu smagi noritošu GPA, kuri uzturā saņem sintētisko aminoskābju maisījumu” Neocate” analizējamajā periodā.
Iekļaušanas kritēriji	Pacienti ar smagi noritošu GPA un tās izpausmēm pēc SSK-10 klasifikatora: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Z91.011</i> – alerģija pret piena produktiem; • <i>J45</i> – astma; • <i>K21</i> – gastroezofageālā refluksslimība; • <i>K52.2</i> – alerģisks un uztura izraisīts gastroenterīts un kolīts; • <i>L20</i> – atopiskais dermatīts (neirodermatīts); • <i>L23</i> – alerģisks kontaktdermatīts; • <i>L27</i> – iekšķīgi lietotu vielu izraisīts dermatīts; • <i>L50</i> – nātrene; • <i>T78</i> – citur neklasificētas kaitīgas ietekmes (anafilakse).
Mērķa populācija	Pacienti ar smagi noritošu GPA līdz 3 gadu vecumam, kuri ārstējušies un tika dinamiski novēroti BKUS.
Rādītāja aptvere	VSIA Bērnu klīniskā universitātes slimnīca
Datu apkopošanas biežums	Reizi gadā
Datu pilnīgums	Reprezentatīva populācija, nosakot <i>sample size</i>

3. Anafilakses (IgE radīta govš piena olbaltuma alerģija) gadījumā kā pirmās izvēles medikaments tiek izmantots adrenalīns.

Pamatojums: Saskaņā ar Latvijā un pasaulē apstiprinātajām vadlīnijām adrenalīns ir pirmās izvēles medikaments anafilakses ārstēšanas gadījumā.

1) Indikatora avots

Kvalitātes indikatora izvērtēšanai izmantojami pacientu dati, kas dokumentēti NMPD, slimnīcu¹ elektroniskās datu uzglabāšanas sistēmās vai medicīnas dokumentācijā papīra formātā (medicīnas karte).

Indikatori tiks izvērtēti populācijai, kuru klīniskās diagnozes kodi sakrītīs ar augstāk minētajiem, šo pacientu dati, balstoties uz SSK-10 diagnozes kodiem, tiks atlasīti slimnīcas elektroniskajās datubāzēs vai medicīniskās dokumentācijas uzglabāšanas arhīvos.

2) Indikatora aprēķināšanas metode

Pacientu medicīniskajās dokumentācijās tiks pārbaudīti, vai pacienti ar anafilaksi govš piena alerģijas dēļ saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī. Pacientu skaits ar anafilaksi govš piena alerģijas dēļ, kuri saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī, tiks dalīts ar kopējo atlasīto pacientu skaitu, kuriem bija anafilakse govš piena alerģijas dēļ.

Iegūtais pacientu skaits ar anafilaksi govš piena alerģijas dēļ, kuri saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī, tiks izteikts procentos.

$$KI = \frac{n_i}{n_a} * 100\%$$

n_i – pacientu skaits ar anafilaksi govš piena alerģijas dēļ, kuri saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī

n_a – kopējais atlasīto pacientu skaits, kuriem bija anafilakse govš piena alerģijas dēļ

3) Indikatora interpretācija

Kvalitātes indikators uzskatāms par izpildītu, ja pacientu īpatsvars ar anafilaksi govs piena alerģijas dēļ, kuri saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī, ir 100 % no kopējā atlasīto pacientu skaita.

4) Indikatora kontrole

Kvalitātes indikatora izvērtēšana NMPD, slimnīcu¹ veicama reizi gadā, izskatot pacientu līdz 3 gadu vecumam ar govs piena alerģiju medicīniskos datus, nosakot reprezentatīvās populācijas lielumu (*sample size*).

Nosaukums	Anafilakses (IgE radīta govs piena olbaltuma alerģija) gadījumā kā pirmās izvēles medikaments tiek izmantots adrenalīns.
Definīcija	Saskaņā ar Latvijā un pasaulē apstiprinātajām vadlīnijām adrenalīns ir pirmās izvēles medikaments anafilakses ārstēšanas gadījumā. Pacientam saņemot adrenalīnu anafilakses brīdī, tiek nodrošināta algoritmam atbilstoša ārstēšana.
Rādītāja klasifikācija	Uz pacientu vērsta aprūpe, Drošība
Datu avots	Pacientu dati, kas dokumentēti NMPD, slimnīcu ¹ elektroniskās datu uzglabāšanas sistēmās vai medicīnas dokumentācijā papīra formātā (medicīnas karte).
Aprēķins	Pacientu skaits ar anafilaksi govs piena alerģijas dēļ, kuri saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī, īpatsvars īpatsvars % no kopējā atlasītā pacientu skaita, kuriem bija anafilakse govs piena alerģijas dēļ.
Skaitītājs	Pacientu skaits ar anafilaksi govs piena alerģijas dēļ, kuri saņēma adrenalīnu kā pirmās izvēles medikamentu anafilakses brīdī.
Saucējs	Kopējais atlasīto pacientu skaits ar anafilaksi govs piena alerģijas dēļ.

Iekļaušanas kritēriji	<p>Pacienti ar smagi noritošu GPA un tās izpausmēm pēc SSK-10 klasifikatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Z91.011</i> – alerģija pret piena produktiem; • <i>J45</i> – astma; • <i>K21</i> – gastroezofageālā refluksslimība; • <i>K52.2</i> – alerģisks un uztura izraisīts gastroenterīts un kolīts; • <i>L20</i> – atopiskais dermatīts (neirodermatīts); • <i>L23</i> – alerģisks kontaktdermatīts; • <i>L27</i> – iekšķīgi lietotu vielu izraisīts dermatīts; • <i>L50</i> – nātrene; • <i>T78</i> – citur neklasificētas kaitīgas ietekmes (anafilakse).
Mērķa populācija	Pacienti ar smagi noritošu GPA līdz 3 gadu vecumam.
Rādītāja aptvere	NMPD, slimnīcas ¹
Datu apkopošanas biežums	Reizi gadā
Datu pilnīgums	Reprezentatīva populācija, nosakot <i>sample size</i>
¹ Slimnīcas, kuras sniedz diennakts neatliekamo medicīnisko palīdzību bērnu vecumā.	